

סקר טבע עירוני – תל אביב-יפו
 אתר 20
 תל רקית דרום

מכלול: חולות החוף

תאריך סקירה: 21-22.6.12, 27.7.12, 24.6.12, 23.4.12

גודל מקורב של השטח: 202 דונם

שם הסוקר: רעות לוריאי, ניר מעוז, בועז שחם, ערן בנקר

נ.צ.מ (ישראל חדשה): 180260/669825

רחוב/גבול: מערב : חוף הים. מדרום: שדב דב. מצפון: תל רקית וגוש החולות

רובע: 1 - עבר הירקון מערב

תאור כללי: מרחב הכולל מגוון של בתי גידול חולים לאורך החוף. מגוון צומח חולות ואזור פעילות של זוחלים ויונקים קטנים. במצוק החמרה מושבת שרקקים והאזור מהווה את לב תחום המחיה והפעילות של המין.

מאפייני השטח

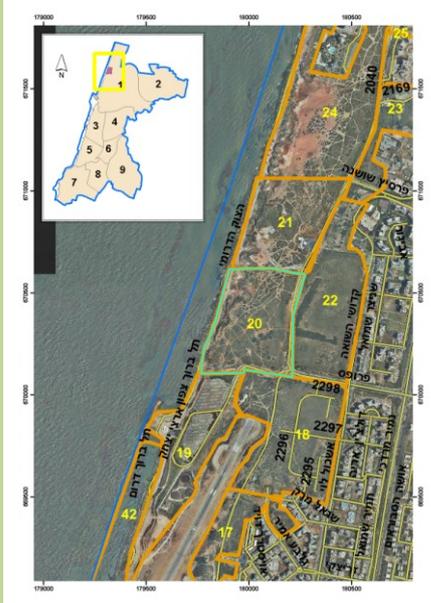
אקולוגיה

בתי גידול	חולות מיוצבים, חולות מיוצבים למחצה, מחשופי חמרה, מצוק חופי, בור.
תצורות צומח	שיחית חולות, בתה עשבונית, בתה חופית.
יחידות צומח	רותם המדבר – לענה חד זרעית משיין גילי – זנב ארנבת ביצני אגרופירון סמרני – דו פרק חופי חילך חולות – דרדר הקורים.
כיסוי צומח (%)	90% - 20%
צומח ייחודי	תורמוס א", סחלב קדוש, שפתן מצוי
בעלי חיים	עופות, זוחלים ויונקים
חי ייחודי	ציפורים: שרקק מצוי, זוחלים: נחושית עינונית, נחושית חולות, קמטון, צב ים. יונקים: מריון מצוי.
אתרים חשובים	מצוק חופי, עורף המצוק.
חשיבות ברצף- חיבור לאתרים אחרים	גבוהה – חלק מרצף חולות של הגוש הגדול
מינים פולשים	ציפורים: דררה, מאיינה. צמחים: טיונית החולות, שיטה כחלחלה.
רמת השתמרות השטח	בינונית - גבוהה. מרבית השטח לא מופר. עיקר הפגיעה בשל נסיעת כלי רכב

פיזי

קרקע	חמרה, חול, כורכר.
מורפולוגיה	חולות, מחשופי חמרה, מחשופי כורכר, מצוק, מדרון, חוף חולי
מורכבות טופוגרפית (מופעי נוף)	גבוהה. דיונות חול, שקעים חוליים, מחשופי חמרה, מצוק חופי, חוף חולי
חזות כללית	שטח חולות בו ניכרת פעילות אדם היוצרת מערומי אשפה ופסולת ורמיסה של הצומח החולי. רמת הפרות גבוהה יותר באזור המצוק. מן המצוק קיימת תצפית מרהיבה לכיוון הים והעיר.
תשתיות קולטות קהל	אין

סביבה

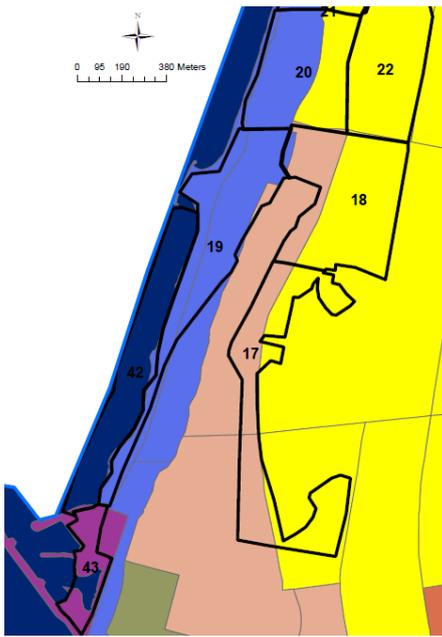

תרשים התמצאות

מראה כללי

ייעודי קרקע תא/5000

מקרא

- גבול העיר
- אתר

ייעודים תכנית מתאר

- אזור לתכנון בעתיד
- אזור מגורים בבניה מרקמית
- אזור מגורים בבניה מרקמית נמוכה
- אזור מגורים בבניה נמוכה
- אזור מגורים בבניה רבת קומות
- אזור מוסדות ציבור עירוניים ומטרופוליניים
- אזור מעורב
- אזור פעילות מיוחד
- אזור תעסוקה מטרופוליני
- אזור תעסוקה מקומי
- אזור תעסוקה עירוני
- בית עלמין
- דרך פרברית מהירה
- ים בתחום שיפוט עירוני
- מעגנת נופש ספורט ודיג
- שטח פתוח מטרופוליני
- שטח פתוח מטרופוליני חופי
- שטח פתוח עירוני

מפגעים והפרות	פסולת בניין, אשפה למיניה, נסיעת רכבי שטח.
רמת הפרה בשטח (מפגעים)	בינונית גבוהה. בעורף המצוק גבוהה מאוד
נגישות	לא מוסדרת.
ארכיאולוגיה	לא בתחום אתר מוכרז
שימושים	שטח פתוח.

ייעודי קרקע עיקריים

תכנית מתאר ארצית:
 תמ"א 35 – מרקם עירוני, רגישות נופית סביבתית גבוהה.
 תכנית מתאר מחוזית (תמ"מ 5):
 עפ"י תמ"א 4/13 – שטח ישוב, עורף חוף.
 תכנית מתאר עירונית (ת"א 5000):
 שטח פתוח מטרופוליני חופי
 אזור מגורים בבניה מרקמית

מסקנות והמלצות

חשיבות האתר:

- מרכז פעילות וקינזון של שרקק מצוי
- בתי גידול חוליים
- פוטנציאל גבוהה לפעילות זוחלים ובאזור החוף צבי ים.
- מגוון צומח חולות ייחודי.
- אזור מחייה של מכרסמים זוחלים בסיכון.
- שמירה וטיפוח של ערכי טבע קיימים:
- טיפול והסרה של צמחייה פולשנית
- שימור אתרי צומח של חולות מיוצבים למחצה
- פינוי פסולת
- שמירת ציר פתוח וקישור לחולות מצפון ומדרום על בסיס החלק המערבי של האתר.
- מניעת הפרעות תאורה מאזורי המגורים
- מניעת כניסת רכב מוטורי ורמיסת הקרקע.
- שימור אזורי המחייה של מכרסמים פסמופילים

שיקום ושיחזור בתי גידול מערכות אקולוגיות:

- הגדלת השונות של בתי הגידול
- יצירת רצף של בתי גידול חוליים וקישור לרצועת החוף מצפון ומדרום.
- דילול מבוקר של צפיפות הצומח בתחום החולות המוצבים יכול לאפשר הופעת מיני צומח נוספים והגדלת המגוון הביולוגי. פעולה כזו יש לבצע במסגרת תכנית ייעודית ומעקב וניטור מוסדרים.

נתוני הסקר

צומח

שם המין	סטאטוס
אגרופירון סמרני	
אזנב מצוי	
אטד החוף	
אלמוות הכסף	
אספסת החוף	
אספרג ארך עלים	
ארכובית א"י	אנדמי
ארכובית	
שבטבטית	
בוצין מפורק	
בן חיטה ביצני	
ברומית אזמלנית	

חורשף צהוב

ריכוז עדעד כחול

ברומית זנב שועל
ברומית ספרדית
ברומית עקרה
ברומית שעירה
גזר החוף
גזר קפח
דגנין מצוי
דופרק חופי
דק זנב קשתני
דרדר הקורים
אנגמי
זון אשון
זנב ארנבת
חבצלת החוף
מוגן
חומעת ראש הסוס
חורשף צהוב
חילף החולית
חבלבל כפני
חבלוב החוף
טופח גדול
טיון דביק
יבלית מצויה
כפתור החולית
לוטוס מכסיף
לחך בשרני
לחך מלבין
לענה חד זרעית
לשון שור מגובבת
מדחול דוקרני
מררית החוף
מלחית אשלגנית
מצילות מצויצות
מקור חסידה
מפוצל
מרגנית השדה
מרור הגינות
מרקולית מצויה
משיין גלילי
מתנן שעיר
ניסנית שיכנית
נר הלילה החופי
סביון יפו
אנדמי
סירה קוצנית
עדעד כחול
מוגן
עדעד רותמי
מוגן
עכנאי שרוע
עלקת חרוקה
פרג נחות
פרסיון גדול
פשתה אשונה
צלקנית החורבות

קיני שרקרק מצוי במצוק

צלקנית נאכלת	
צמרנית הסלעים	
צפורנית בשרנית	
קדד הטבעות	
קחון החוף	אנדמי
קצח השדה	
רב פרי בשרני	
שברק מלבין	
שיבולת שועל נפוצה	
שילשון החוף	אנדמי
שמשון סגלגל	
שעורת התבור	
שעלב מקופח	
תורמוס א"י	אנדמי
סחלב קדוש	נדיר, מוגן
שפתן מצוי	מוגן
חבלבל החוף	אנדמי

מידע נוסף

בעבר נצפו ⁵: תורמוס שעיר (נדיר) ולוענית יריחו (אדום). מינים אנדמיים: תלתן ארץ ישראלי, תלתן בירותי (נתוני פורום תושבים 15)

בעלי חיים

עופות

מין	דירוג הספר האדום
אנפית בקר	LC
כרוון מצוי	NT
שרקרק מצוי	VU
סנונית רפתות	LC
בולבול צהוב-שת	LC
פשוש	LC
עורב אפור	LC
מאינה מצויה	מין פולש
דרור הבית	LC
בז מצוי	LC
עפרוני מצוייץ	LC

יונקים

שם המין	דירוג הספר האדום
עכבר מצוי	LC
חולד	LC
חולדה מצויה	LC
חולדת החוף	LC
עטלף פירות	LC
עטלפון לבן שוליים	NT
אשף מצוי?	NT
מריון מצוי	LC
שועל מצוי	LC

שרקרק מצוי

מריון מצוי

LC	דורבן ?
LC	ארנבת מצויה
NT	חדף זעיר?
VU	קיפוד חולות ?
LC	קיפוד מצוי ?

זוחלים

מין	דירוג ספר אדום	סיכוי לנוכחות המין
צב יבשה מצוי	VU - עתידו בסכנה	גבוה
זיקית ים-תיכונית	LC - לא בסיכון	גבוה
חרדון מצוי צפוני	LC - לא בסיכון	גבוה
קמטון	NT - בסיכון נמוך	נמצא
שנונית שפלה	CR - בסכנת הכחדה חמורה	נמצא
שממית בתים	LC - לא בסיכון	גבוה
מניפנית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
שממית עצים	LC - לא בסיכון	נמוך
ישימונית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט גמד	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט פסים	LC - לא בסיכון	גבוה
נחושיית עינונית	LC - לא בסיכון	נמצא
נחושיית נחושיית	VU - עתידו בסכנה	בינוני
נחושיית חולות	NT - בסיכון נמוך	נמצא
חומט מנומר	LC - לא בסיכון	גבוה
נחשיל מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
חנק	LC - לא בסיכון	גבוה
שלון טלוא ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
שחור ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן זיתני	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן שחור	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן מטבעות	LC - לא בסיכון	גבוה
נחש מים	NT - בסיכון נמוך	גבוה
עין חתול חברבר	LC - לא בסיכון	גבוה
ארבע-קו מובהק	LC - לא בסיכון	גבוה
תלום-קשקשים מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
מחרוזן "האוכפים"	VU - עתידו בסכנה	נמוך
צפע מצוי	LC - לא בסיכון	נמצא

מידע נוסף

- בעבר התקיים מגוון ביולוגי עשיר באזור החולות שכלל מינים פסמופילים של זוחלים ומכרסמים כגון: גרביל אלנבי, ירבוץ מצוי, כח אפור. מינים נוספים: צבי א"י, גירית מצויה, סמור, חתול בר.
- ברצועת החוף תועדה פעילות של צבי ים והאתר חלק מאזור הקינון של שני המינים – צב ים ירוק וצב ים חום.

סקר פורום תושבים (15)
גרביל החוף – אדום VU

גרביל חולות- אדום VU
 קיפוד ב.מ - עקבות
 תרשים בתי גידול וערכי טבע

